

Onderzoek P&C Cyclus gemeente Roermond

Juli 2025

rekenkamer
roermond

Onderzoek P&C Cyclus gemeente Roermond

Onderdeel 1 : kadernota, begroting
en tussenrapportages.

Samenstelling

Voorzitter

Melhat Kurt

Leden

Nico Op de Laak

Paul Janssen

Contact

Secretaris Arno Vestjens

arnovestjens@roermond.nl

Postbus 900

6040 AX Roermond

0475-359460

www.roermond.nl/rekenkamer

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	5
1. Inleiding	7
2. Doelstelling en vraagstelling van het onderzoek	8
3. Scope	10
4. Normenkader	11
5. Aanpak	12
6. De opbouw van de P&C cyclus in het lokaal bestuur	13
7. Observaties	16
7.1. Vooraf	16
7.2. Kadernota 2024	17
7.3. Programmabegroting 2024	18
7.4. 1 ^e Tussenrapportage 2024	19
7.5. 2 ^e Tussenrapportage 2024	20
7.6. 3 ^e Tussenrapportage 2024	21
8. Conclusies	23
9. Voorstellen	24
 Bestuurlijke reactie & nawoord rekenkamer	 26
Bestuurlijke reactie van het college van B&W	26
Nawoord rekenkamer	28
 Bijlagen	
Bijlage 1 Observaties Kadernota 2024	29
Bijlage 2 Observaties Programmabegroting 2024	32
Bijlage 3 Observaties 1 ^e Tussenrapportage 2024	35
Bijlage 4 Observaties 2 ^e Tussenrapportage 2024	37
Bijlage 5 Observaties 3 ^e Tussenrapportage 2024	39
Bijlage 6 Enquête	42

Bestuurlijke samenvatting

Dit onderzoek behelst hoe de diverse P&C producten over 2024 in de gemeente Roermond zijn ingezet als beheersinstrument en hoe deze de kaderstellende en controlerende rol van de raad kunnen versterken.

De op te leveren P&C producten zijn in opzet vastgelegd in de bestuurlijke P&C gids 2024. In deze gids zijn de producten en de eisen die gesteld worden aan de producten vastgelegd alsmede de planning van de op te leveren producten. In opzet voldoet de gids qua inhoud prima aan de eisen die hieraan gesteld mogen worden.

In dit onderzoek (deel 1) zijn de navolgende documenten nader geanalyseerd:

- Kadernota 2024;
- Programmabegroting 2024
- 1e Tussenrapportage 2024
- 2e Tussenrapportage 2024
- 3e Tussenrapportage 2024

De andere documenten uit de P&C cyclus, te weten de Investeringsrapportage en de jaarrekening, worden in een vervolgonderzoek (deel 2) opgepakt.

Als onderdeel van deel 1 van het onderzoek is een enquête gehouden bij de raadsleden hoe zij de diverse documenten beoordelen. De respons was 35% waardoor de uitkomsten van de enquête niet als representatief voor de raad zijn te gebruiken. De samengevatte uitkomsten zijn wel meegenomen bij de observaties van de rekenkamer op de afzonderlijke documenten.

Observaties

Naar aanleiding van de analyse van de documenten zijn de volgende belangrijkste observaties te maken:

1. Er is een duidelijke relatie tussen de beleidsdoelen in het coalitieakkoord, de kadernota 2024 en de programmabegroting 2024;
2. De financiële onderbouwing van de kadernota 2024 kan sterk verbeterd worden waardoor deze als richtinggevend voor de programmabegroting kan dienen;
3. De financiële toelichtingen op de verschillen in cijfers in de documenten kunnen tekstueel begrijpelijker en korter geformuleerd worden als de insteek wordt gekozen 'wat is het prijseffect' en 'wat is het hoeveelheidsaspect';
4. De 3 W vragen kunnen consequenter en consistentier geformuleerd en beantwoord worden waardoor dit de controle op de realisatie sterk kan verbeteren;
5. De verplichte BBV-indicatoren worden niet altijd gepresenteerd en vaak ook niet geduid per taakveld;

6. De tussenrapportages zijn met name verantwoordingsdocumenten en kunnen sturingsinstrumenten voor de raad worden als er expliciet keuzes worden voorgelegd niet alleen bij overbesteding maar ook bij onderbesteding als plannen niet uitgevoerd worden omdat de ambities te hoog zijn gesteld en/of als de uitvoeringsorganisatie deze niet kunnen uitvoeren;
7. De toelichtingen in de tussenrapportages kunnen sterk verbeterd worden qua duidelijkheid, begrijpelijkheid en consistentie met de financiële tabellen;
8. De rapportages zijn zeer uitgebreid en kunnen leesbaarder en korter worden door inhoud te geven aan welke bedragen 'majeur' zijn en welke risico's zijn van belang zijn;

Voorstellen

Uitgaande van de belangrijkste observaties komt de rekenkamer tot de volgende voorstellen aan het College B&W.

1. Evalueer de in dit onderzoek onderzochte documenten op de gedane detailbevindingen en neem de aandachtspunten mee in de P&C documenten 2025 en volgende; P&C documenten dienen zelfstandig leesbaar te zijn en geen impliciete en/of expliciete verwijzingen te hebben zodat de leesbaarheid en begrijpelijkheid vergroot wordt;
2. Pas de P&C -gids zodanig aan dat de congruentie tussen de diverse P&C-producten wordt gewaarborgd zowel qua beleidsvoornemens als daarmee samenhangende financiële effecten;
3. Formuleer de 3W-vragen in de programmabegroting 'smarter' zodat controle op uitvoering beter is uit te voeren;
4. Richt de tussenrapportages zodanig in dat deze documenten ook als voortgangsrapportage te gebruiken zijn waardoor deze als sturingsinstrument meerwaarde krijgen;
5. Geef meer aandacht aan de kwaliteit van de toelichtingen in de rapportages welke meer concreet en meer financieel dienen te zijn;
6. Breidt de tussenrapportages uit met een tabel met werkelijke lasten en baten op het rapportagemoment inclusief een prognose voor het hele jaar in vergelijking met de programmabegroting;
7. Formuleer keuzemogelijkheden voor de raad in de tussenrapportages in geval van onder- en/of overbesteding van middelen;
8. Voorzie de tussenrapportages van een managementsamenvatting op hoofdlijnen.

1. Inleiding

De gemeentebegroting is het document waarin de voorgenomen gemeentelijke uitgaven en inkomsten bij elkaar worden gebracht. Met de begroting geeft de raad invulling aan haar budgetrecht en stelt daarmee de financiële kaders vast voor het college. De jaarrekening wordt achteraf opgesteld. Hierin wordt teruggekeken op welke wijze de begroting, inclusief vastgestelde mutaties hierop, werkelijkheid is geworden. Met de vaststelling hiervan geeft de raad invulling aan haar controlerende taak.

De gemeentebegroting en jaarrekening maken onderdeel uit van een planning- en controlcyclus (hierna: P&C-cyclus). De raad heeft een vrije keuze hoe, in aanvulling op de begroting, ze deze cyclus vorm wil geven. Door het opnemen van een zogenaamde kadernota in deze cyclus wordt de raad in de gelegenheid gesteld om in aanloop naar de komende begroting de kaders voor deze begroting vast te stellen. Door het opnemen van één of meerdere tussentijdse rapportages als onderdeel van de P&C-cyclus kan de raad haar controlerende rol ook tussentijds invullen en bijsturen, indien er grote afwijkingen tussen de begroting en de realisatie van kosten en opbrengsten ontstaan.

Om kort te gaan, door een goed ingerichte P&C-cyclus is de raad in de gelegenheid om haar kaderstellende en controlerende rol optimaal in te vullen en wordt de P&C-cyclus een actief raadsinstrument.

De rekenkamer heeft na een eerste oriëntatie besloten om een onderzoek in te stellen naar de kwaliteit van de verschillende opeenvolgende documenten in de P&C-cyclus. Gekozen is om de documenten te onderzoeken die betrekking hebben op het jaar 2024. De rekenkamer heeft middels een brief van 18 april 2024 de start van het onderzoek aangekondigd.

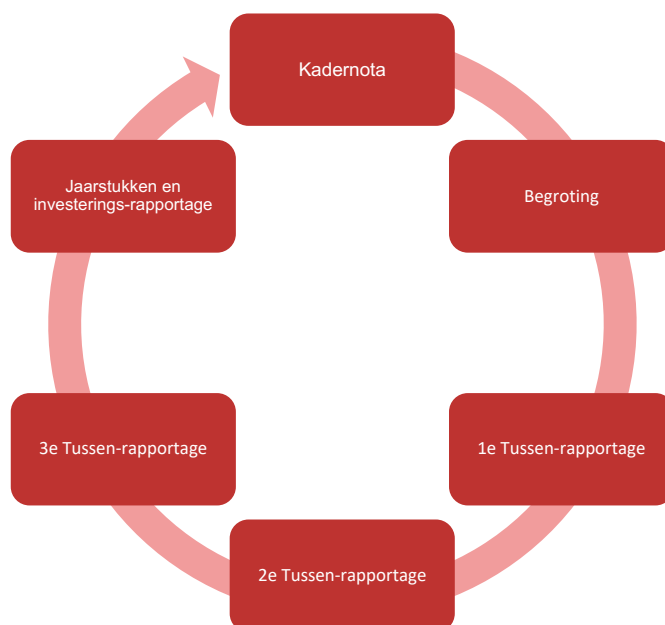
2. Doelstelling en vraagstelling van het onderzoek

Bij de grote decentralisaties in het sociaal domein heeft de gemeente er belangrijke maar ook kostbare taken bijgekregen. Gezien het grote (financiële) belang van deze decentralisaties en het aanzienlijke risico dat hieraan is verbonden, mede door het open-eindekarakter van de regelingen is een goed functionerende P&C-cyclus met name voor dit programma van cruciaal belang om financieel zicht en grip te houden op dit programma.

Bij de gemeente Roermond worden op basis van een jaarplanning in totaal 7 P&C producten opgesteld. Dit zijn de investeringsrapportage, jaarstukken, begroting, kadernota en drie tussenrapportages. In schema ziet dit er volgt uit:

- De kadernota en begroting zijn de *plannings*producten.
- De drie tussenrapportages zijn de *sturings*producten.
- De investeringsrapportage en de jaarstukken zijn de *verantwoordings*producten.

In de P&C gids wordt per product het doel, de inhoud en de kaders omschreven.

Vanuit de optiek van een raadslid is het van cruciaal belang dat vorengenoemde producten inhoudelijk en getalsmatig goed op elkaar aansluiten en voor de raad voldoende begrijpelijke informatie bevat om te kunnen bijsturen gedurende een P&C-cyclus.

Centrale vraag in het onderzoek is hoe de diverse P&C producten als beheersinstrument zijn ingezet bij de gemeente Roermond. Dit met het doel om de gemeenteraad van advies te dienen inzake de eisen die gesteld moeten worden aan de P&C producten als beheersingsinstrument, om daarmee zijn kaderstellende en controlerende rol inzake de gemeentelijke financiën optimaal invulling te kunnen geven.

Bij de beantwoording van deze vraag zullen de P&C stukken die betrekking hebben op het jaar 2024 object van onderzoek zijn.

Deelvragen die het onderzoek zal beantwoorden zijn:

1. Hoe is de P&C cyclus in Roermond opgebouwd?
2. Hoe sluiten de producten van de P&C cyclus op elkaar aan?
3. Is de relatie tussen de 3-*W vragen* (wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat gaat het kosten) duidelijk gelegd en inzichtelijk in de diverse producten?
4. Hoe wordt de inhoud van de verschillende producten beoordeeld?
5. Hoe wordt het totale proces rondom de P&C cyclus beoordeeld?
6. Kan de raad met de inhoud van de producten en met het procesverloop zijn rol als kadersteller en controleur goed vervullen?
7. Voldoen de producten aan de eisen zoals in de P&C gids aangegeven?
8. Welke verbeterpunten komen naar voren uit de beantwoording van voorgaande vragen?

De beantwoording van de onderzoeksvragen vindt plaats op basis van een analyse van documenten. Deelvraag 6 wordt in deze rapportage beantwoord naar aanleiding van een enquête onder de raadsleden.

3. Scope

Dit is het eerste rapport waarin wij onze bevindingen en voorstellen willen rapporteren naar aanleiding van de bestudering van de volgende documenten:

1. Kadernota 2024;
2. Programmabegroting 2024;
3. 1e Tussenrapportage 2024;
4. 2e Tussenrapportage 2024;
5. 3e Tussenrapportage 2024.

Jaarrekening en investeringsrapportage komen in een vervolgonderzoek aan de orde.

Bij de beoordeling van de documenten hebben we tevens gebruik gemaakt van de P&C Gids 2024 waarin niet alleen de planning van de P&C producten die in 2024 worden gemaakt maar ook het doel, de inhoud en de kaders van de diverse P&C producten worden benoemd. Daarnaast is gekeken naar het *Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten* (BBV)¹ en andere relevante landelijke documenten.

¹ Uitgangspunt van het BBV is dat de begroting en jaarstukken allereerst voldoen aan de informatiebehoefte van de gemeenteraad. Dit vanwege het budgetrecht dat een van de belangrijkste rechten van de gemeenteraad is.

4. Normenkader

In dit onderzoek worden de volgende normen gehanteerd, die de meetlat vormen bij de oordeelsvorming:

1. De P&C cyclus voldoet aan de binnen Roermond afgesproken spelregels (waaronder de Financiële Verordening en de P&C-gids);
2. De producten uit de P&C cyclus (kadernota, begroting, jaarverslag en tussenrapportages) kennen een consistente opbouw, waardoor de relaties onderling goed volgbaar zijn en op elkaar aansluiten;
3. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden bij de P&C cyclus zijn duidelijk vastgelegd en er wordt ook conform naar gehandeld;
4. De *3-W vragen* zijn evalueerbaar en resultaatgericht geformuleerd, waarbij de doelen begeleid zijn met passende meetindicatoren;
5. De *3-W vragen* zijn onderling goed verbonden;
6. Raadsleden zijn tevreden over de deelproducten van de P&C cyclus;
7. Raadsleden zijn van oordeel dat zij hun rol als kadersteller en controleur goed (kunnen) vervullen in het kader van de P&C cyclus.

5. Aanpak

Het onderzoek is in eigen beheer uitgevoerd door de rekenkamer. Er is sprake van een reguliere aanpak hetgeen inhoudt dat er documenten worden opgevraagd en dat er indien nodig interviews worden gehouden. Waar nodig worden aanvullende vragen gesteld en wordt aanvullende documentatie opgevraagd. De verkregen informatie wordt geanalyseerd. In het volgende hoofdstuk wordt in de vorm van observaties door de rekenkamer hierop teruggekomen.

De benodigde documenten zijn tijdig ter beschikking gesteld en de analysewerkzaamheden konden plaatsvinden binnen de planning van het rekenkameronderzoek. In dit eerste deel van het onderzoek hebben geen interviews plaatsgevonden omdat de documentanalyse en enquête voldoende informatie opleverde voor het onderzoek.

Naast de reguliere aanpak is in het kader van het onderzoek een digitale enquête uitgezet onder de raadsleden. Raadsleden hebben voldoende tijd gekregen om de enquête in te vullen. De enquête is opgenomen in bijlage 6. De uitkomsten van deze enquête zijn eveneens in de vorm van observaties opgenomen in het volgende hoofdstuk. Opgemerkt wordt dat de respons op de enquête te laag was (35%) om de resultaten als maatgevend te kunnen aanmerken.

Het onderzoek wordt in twee delen gerapporteerd waarvan dit het eerste deel is en het tweede deel na afronding van de onderzoekswerkzaamheden van de jaarrekening en investeringsrapportage.

6. De opbouw van de P&C cyclus in het lokaal bestuur

Nederlandse gemeenten ontvangen ongeveer 75% van hun inkomsten van de Rijksoverheid. Het overige deel van de inkomsten is afkomstig uit onder meer eigen belasting (waaronder de onroerend zaakbelasting), leges (voor onder andere paspoorten en vergunningen), verkoop van gemeentelijke eigendommen en rente. Binnen de (beleids)vrijheid die gemeenten hebben in het lokaal bestuur, bepaalt de gemeenteraad waar die inkomsten aan besteed dienen te worden². Bepalen waar het geld binnen de gemeente aan besteed moet worden, gebeurt via de P&C cyclus. Het doel van deze cyclus is inzichtelijk maken welke doelen de gemeente heeft en welke middelen daarvoor nodig zijn (geweest). De P&C cyclus is dus essentieel bij meer zicht krijgen op het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente.

De P&C-cyclus kent twee vaste, bij wet bepaalde, momenten: de begroting en de jaarrekening. In de begroting wordt vooruitgekeken: de 3W-vragen³. In de praktijk wordt de begroting opgesteld door ambtenaren in opdracht van het college, dat daarmee ook de concrete verdeling van middelen voorstelt. De gemeenteraad stelt die begroting uiteindelijk – al dan niet met aanpassingen – vast.

De Gemeentewet stelt een aantal eisen aan de begroting en de jaarrekening. Zo is bijvoorbeeld bepaald voor welke datum ze moeten zijn vastgesteld. De inhoudelijke regels waaraan de begroting en jaarrekening moeten voldoen, staan in het *Besluit Begroting en Verantwoording* (BBV). Zo moet in de begroting de algehele financiële positie van de gemeente beschreven worden. Deze beschrijving is voor de raad van belang voor een goede oordeelsvorming over de inkomsten en uitgaven. De behandeling van de begroting vindt in het najaar plaats.

Ook moeten de begroting en de jaarrekening worden ingedeeld in een aantal programma's. De gemeenteraad bepaalt het aantal en de naamgeving van de programma's. Per programma moet de raad drie vragen in samenhang beantwoorden:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

² Zie ook 'Het functioneren van de lokale democratie' (Van Ostaaijen, 2018)

³ Wat wil de gemeente bereiken, wat gaat het hiervoor doen en wat gaat dit kosten?

De jaarrekening is juist een moment van terugkijken en verantwoording afleggen. In de jaarrekening gaat het om de drie *H-vragen*:

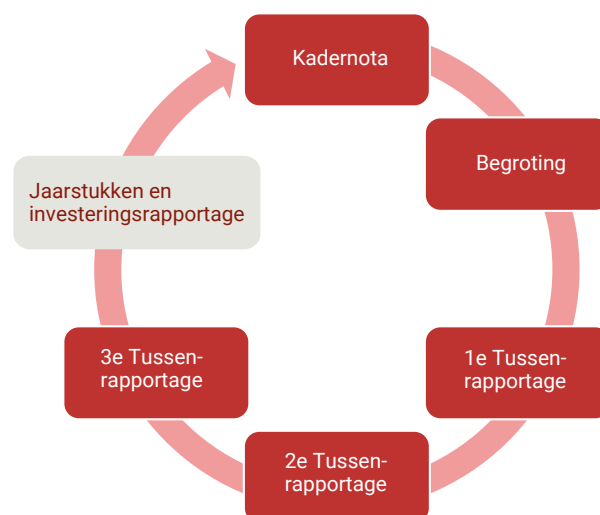
1. Heeft de gemeente bereikt wat zij wilde bereiken?
2. Heeft de gemeente gedaan wat zij wilde doen?
3. Heeft het gekost wat de gemeente dacht dat het zou kosten?

De antwoorden van het college op de drie H-vragen dienen de raad inzicht te geven in de uitvoering van de begroting door het college⁴.

Naast de verplichte begroting en jaarrekening kunnen overige documenten onderdeel zijn van de P&C-cyclus in gemeenten. Een voorbeeld van een dergelijk product is de kadernota. In de kadernota⁵ kijkt de gemeente vooruit. De bespreking van de kadernota is het moment dat de gemeenteraad veel invloed kan hebben. Dit is namelijk het moment waarop de contouren voor de begroting van volgend jaar aangegeven worden. De gemeenteraad kan op dat moment aangeven welke (nieuwe) doelen zij nastreeft en waar (financieel) meer en waar minder gedaan kan/moet worden. Het college dient vervolgens deze voorstellen van de raad uit te werken in de begroting. De behandeling van de kadernota vindt voor de zomer plaats. Daarnaast kunnen ook tussenrapportages, soms bestuursrapportages geheten, onderdeel zijn van de P&C-cyclus in de gemeente. Dergelijke rapportages dienen om te kijken hoe het gaat met de eerder gemaakte afspraken. In welke mate werkt het beleid en zijn de nieuwe plannen nog haalbaar? Op basis van deze (voortgangs-)rapportages zou de raad het beleid bij kunnen sturen.

Een veelgebruikt model om meer zicht te krijgen op de (kwaliteit van) bedrijfsvoering van organisaties in het algemeen is de *PCDA-cyclus van Deming*:

- Plan: maak een plan met de resultaten die je wilt bereiken
- Do: voer het plan uit
- Check: vergelijk de resultaten met wat je had willen bereiken
- Act: indien doelstellingen niet behaald zijn, neem maatregelen om de resultaten alsnog te bereiken.

⁴ Zie ook VNG Magazine (VNG, 2021)

⁵ In andere gemeenten ook wel voorjaarsnota of perspectievennota genoemd

Deze kwaliteitscyclus is toe te passen op de P&C-cyclus van de gemeente. In de begroting wordt het plan voor het komende jaar vastgesteld (de 'plan'-activiteit in de kwaliteitscirkel). Vervolgens kan de voortgang gemonitord worden door middel van tussenrapportages (de 'do'-fase). Bij de jaarrekening wordt gereflecteerd op de realisatie in het afgelopen jaar (de 'check'-fase) en in de voorjaarsnota vindt, waar nodig, bijstelling plaats, indien doelstellingen niet behaald (dreigen te) worden (de 'act'-fase). Vervolgens wordt de kennis en de stand van zaken uit de voorjaarsnota weer meegenomen in de begroting van het komende jaar en begint de cyclus weer opnieuw. Op deze manier wordt het voor een gemeente mogelijk om goed inzicht te krijgen in de mate waarin de doelstellingen worden gerealiseerd. De documenten van de P&C-cyclus spelen dus niet alleen een cruciale rol bij het uitoefenen van de kaderstellende (met name de kadernota) en controlerende rol (met name de jaarrekening) van de gemeenteraad maar hangen ook nauw samen bij het beheersen en verantwoording afleggen over de bedrijfsvoering.

De gemeente Roermond heeft de P&C-cyclus vastgelegd in de bestuurlijke P&C gids 2024 waarin niet alleen de planning van de P&C producten die in 2024 worden gemaakt maar ook het doel, de inhoud en de kaders van de diverse P&C producten worden benoemd. In opzet voldoet de P&C gids 2024 inclusief de daarin benoemde producten aan de eisen die gesteld mogen worden aan de P&C-cyclus bij de gemeente Roermond. Er is echter geen relatie in opzet beschreven met de clusterplannen.

Onderstaand zullen we onze observaties weergeven naar aanleiding van de beoordeling van de kadernota 2024, de programmabegroting 2024 en de 1e, 2e en 3e tussenrapportage 2024 van de gemeente Roermond.

7. Observaties

7.1. Vooraf

De verschillende documenten zijn gedetailleerd bekeken. Het logische gevolg is dat er veel observaties per document naar voren komen. In dit hoofdstuk worden die observaties samengevat in een tabel. Er is gekeken naar 5 aspecten:

1. Het document is overzichtelijk
2. Het document is zelfstandig leesbaar en duidelijk
3. De opgenomen tabellen zijn begrijpelijk
4. Er is een duidelijke relatie met het voorafgaande document uit de P&C-cyclus
5. Er is een duidelijke relatie met het opvolgende document uit de P&C-cyclus

Naast een tekstuele duiding van de observatie per aspect is er ook een kleur toegekend:

- Groen: het aspect komt (ruim) voldoende naar voren
- Oranje: het aspect vraagt aandacht maar er is een basis
- Rood: het aspect is onvoldoende naar voren gekomen

Onderstaand een voorbeeld van de tabel .

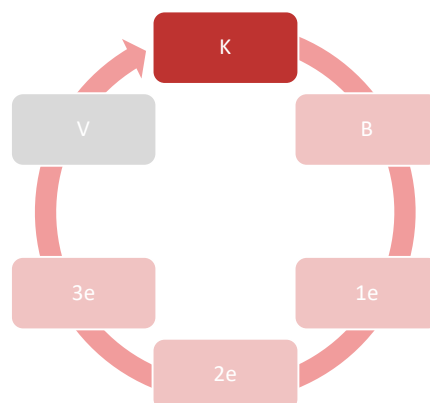
Naam document uit de P&C-cyclus	
Overzichtelijk	
Leesbaar / duidelijk	
Tabellen begrijpelijk	
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	
Observaties rekenkamer	
Observaties raadsleden	

Voorbeeldtabel ter illustratie

7.2. Kadernota 2024

Een kadernota is een belangrijk document in de gemeentelijke besluitvorming. Het biedt een overzicht van de beleidsplannen en financiële kaders voor de komende jaren. De volgende punten zijn van belang bij het opstellen of bespreken van een kadernota:

1. *Beleidsdoelen*: Wat zijn de belangrijkste doelstellingen voor de komende periode? Dit kan betrekking hebben op thema's zoals duurzaamheid, sociale inclusie, infrastructuur, en economische ontwikkeling.
2. *Financiële ruimte*: Wat is het beschikbare budget? Hoe wordt dit verdeeld over verschillende beleidsgebieden? Het is belangrijk om duidelijk te maken welke prioriteiten er zijn en hoe deze gefinancierd worden.
3. *Participatie*: Hoe worden inwoners en andere stakeholders betrokken bij het opstellen van de kadernota? Dit kan via inspraakavonden, enquêtes of andere vormen van participatie.
4. *Verantwoording en transparantie*: Hoe worden de keuzes in de kadernota verantwoord? Zorg ervoor dat er ruimte is voor transparantie en dat inwoners begrijpen hoe besluiten worden genomen.
5. *Evaluatie en bijstelling*: Hoe wordt de voortgang gemonitord en hoe wordt er bijgestuurd indien nodig? Dit kan helpen om de effectiviteit van beleid te waarborgen.
6. *Samenwerking*: Zijn er samenwerkingsverbanden met andere gemeenten, organisaties of bedrijfsleven? Dit kan synergie creëren en kostenbesparingen opleveren.

De kadernota 2024 van de gemeente Roermond omvat naast de financiële kaders ook de beleidsinhoudelijke uitgangspunten en ambities. Daarnaast zijn de projectopdrachten die voortvloeien uit het coalitieakkoord opgenomen.

De kadernota van de gemeente Roermond kent de volgende indeling:

1. Ambitie, daadkracht en verbinding;
2. Financieel perspectief;
3. Projectopdrachten.

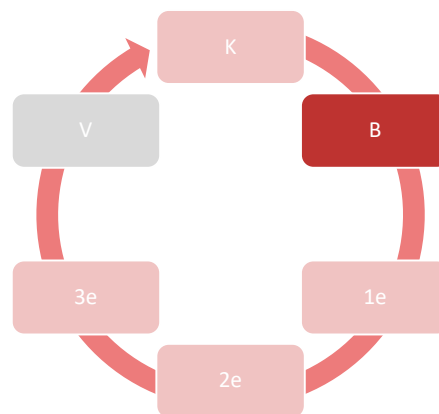
Onderstaand volgen de hoofdlijnen van de observaties bij de kadernota 2024 van de gemeente Roermond. In bijlage 1 zijn de observaties per hoofdstuk van de kadernota 2024 verder in detail uitgewerkt en weergegeven.

Kadernota 2024	
Overzichtelijk	Kadernota is in algemene zin overzichtelijk
Leesbaar / duidelijk	- De financiële toelichtingen zijn lastig leesbaar of ontbreken - Er worden verwijzingen gemaakt naar documenten die niet toegelicht worden
Tabellen begrijpelijk	- De tabellen zijn niet geheel begrijpelijk en worden vaak niet geduid - De toelichtingen op de tabellen dienen duidelijker geformuleerd te worden
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	De kadernota heeft een duidelijke relatie met het coalitieakkoord mbt de geformuleerde ambities
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	Er is geen zichtbare relatie met de volgende fase van de P&C cyclus
Observaties rekenkamer	
De financiële onderbouwing in de kadernota kan sterk verbeterd worden waardoor deze meer als richtinggevend voor de programmabegroting kan dienen.	
Observaties raadsleden	
Van de 11 respondenten vinden 6 raadsleden dat de kadernota de beleidsdoelen en de financiële kaders met toelichting goed weergeeft.	

7.3. Programmabegroting 2024

De begroting wordt in programma's ingedeeld. De gemeenteraad stelt de indeling vast. Het doel hiervan is dat de raad zo beter inzicht kan krijgen wat relevant is in de eigen gemeente. Ieder programma kent de beantwoording van de vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

Sinds de begroting 2017 is het verplicht landelijke indicatoren op te nemen. Het doel hiervan is dat het mogelijk wordt te vergelijken met andere gemeenten.

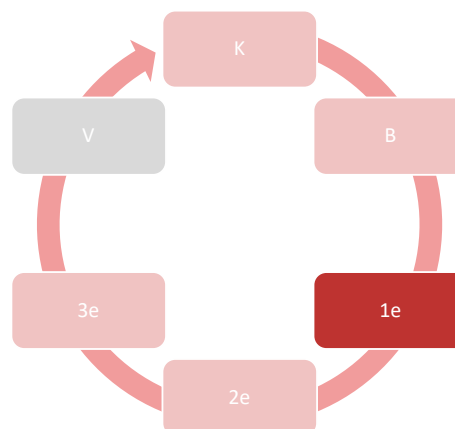
De beleidsbegroting bevat behalve de programma's ook ten minste de zeven verplichte paragrafen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting.

Onderstaand volgen de hoofdlijnen van de observaties bij de programmabegroting 2024 van de gemeente Roermond. In bijlage 2 zijn de observaties per hoofdstuk van de programmabegroting 2024 verder in detail uitgewerkt en weergegeven.

Programmabegroting 2024	
Overzichtelijk	• De programmabegroting is in algemene zin overzichtelijk opgesteld met een duidelijke structuur
Leesbaar / duidelijk	• De leesbaarheid en duidelijkheid kan sterk verbeterd worden door enerzijds begrijpelijker te formuleren en anderzijds toelichtingen op tabellen begrijpelijker te duiden
Tabellen begrijpelijk	• De leesbaarheid en duidelijkheid kan sterk verbeterd worden door enerzijds begrijpelijker te formuleren en anderzijds toelichtingen op tabellen begrijpelijker te duiden
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	• Er is geen duidelijke relatie met de in de kadernota geformuleerde thema's en speerpunten
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	• Er is geen zichtbare relatie met de volgende fase van de P&C cyclus
Observaties rekenkamer	
1. de 3W-vragen dienen consistent, consequenter en smarter geformuleerd en beantwoord te worden; 2. het gebruik van BBV indicatoren kan sterk verbeterd worden en gebruikte indicatoren dienen beter geduid te worden.	
Observaties raadsleden	
5 van de 11 respondenten vinden dat de beleidsdoelen duidelijk geformuleerd zijn en goed meetbaar zijn. Verbeterpunt is het opnemen van tussendoelen om over een periode van 4 jaren de realisatie te toetsen.	

7.4. 1^e Tussenrapportage 2024

De 1^e Tussenrapportage 2024 bevat met name technische begrotingswijzigingen om eventuele onrechtmatigheden in de jaarverantwoording 2024 te voorkomen. Zo worden er met name budgettair neutrale wijzigingen voorgelegd voor lasten en baten binnen programma's. De 1^e Tussenrapportage bevat dus nog geen vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen over het gehele jaar 2024 met als argument dat het daar nog te vroeg voor is.

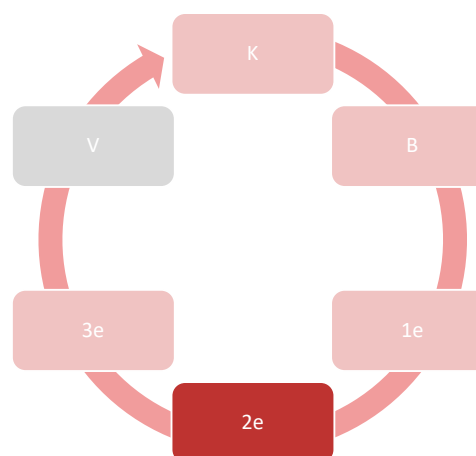
Onderstaand volgen de hoofdlijnen van de observaties bij de 1^e Tussenrapportage 2024 van de gemeente Roermond. In bijlage 3 zijn de observaties per onderdeel van de 1^e Tussenrapportage 2024 verder in detail uitgewerkt en weergegeven.

1e Tussenrapportage 2024	
Overzichtelijk	• De 1e tussenrapportage is overzichtelijk en heeft een duidelijke structuur
Leesbaar / duidelijk	• De financiële positie en de bijstellingen per programma zijn moeilijk leesbaar en kunnen begrijpelijker geformuleerd worden
Tabellen begrijpelijk	• De tabellen zijn vaak niet toegelicht en moeilijk te duiden in relatie tot de programmabegroting
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	• De relatie met de programmabegroting is niet zichtbaar
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	• De relatie met de 2e tussenrapportage is niet zichtbaar
Observaties rekenkamer	
1. De 1e tussenrapportage is meer een verantwoordingsdocument dan een sturingsmiddel; 2. De 1e tussenrapportage bevat met name technische begrotingswijzigingen; 3. De tekstuele en financiële toelichtingen kunnen sterk verbeterd worden.	
Observaties raadsleden	
5 van de 11 respondenten vinden dat de 1e tussenrapportage een goed inzicht geeft in de realisatie van de beleidsdoelen en financiële doelen. Als sturingsinstrument vinden 4 van de 11 respondenten dat deze voldoet.	

7.5. 2^e Tussenrapportage 2024

In het eerste deel van de 2^e Tussenrapportage wordt de financiële positie gepresenteerd met een analyse op hoofdlijnen. In het tweede deel van de 2^e Tussenrapportage worden per programma de volgende onderdelen toegelicht:

- Speerpunten – inhoudelijke toelichting per programma
- Toelichting op de budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024
- Financiële mutaties 2e tussenrapportage 2024
- Toelichting op de beleidsvoornemens en ambities uit de begroting 2024

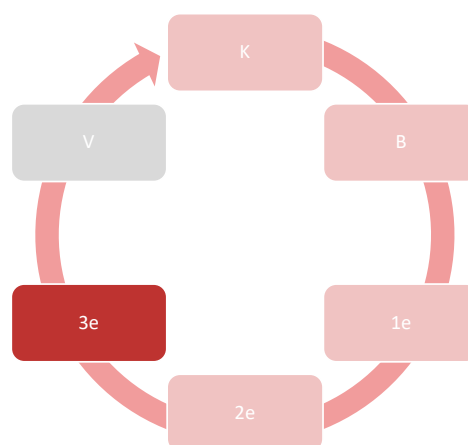
De inhoudelijke voortgang per programma/speerpunt wordt met een *stoplichtschema* weergegeven: groen (is of wordt volledig gerealiseerd), oranje (wordt gedeeltelijk gerealiseerd of verloopt niet volgens planning), rood (wordt niet gerealiseerd).

Onderstaand volgen de hoofdlijnen van de observaties bij de 2^e Tussenrapportage 2024 van de gemeente Roermond. In bijlage 4 zijn de observaties per onderdeel van de 2^e Tussenrapportage 2024 verder in detail uitgewerkt en weergegeven.

2e Tussenrapportage 2024	
Overzichtelijk	• De 2e tussenrapportage is overzichtelijk en goed gestructureerd. De leeswijzer helpt daar bij
Leesbaar / duidelijk	• De toelichting per programma wordt met kleurindicaties weergegeven hetgeen duidelijk is. De tekstuele toelichtingen kunnen echter sterk verbeterd worden
Tabellen begrijpelijk	• De toelichting op de tabellen kan verbeterd worden waardoor deze in breder perspectief te begrijpen zijn
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	• Er is geen zichtbare relatie met de 1e tussenrapportage
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	• Er is geen zichtbare relatie met de 3e tussenrapportage
Observaties rekenkamer	
1. De 2e tussenrapportage is veel meer dan de 1e tussenrapportage een voortgangsrapportage. 2. Het is echter nog geen sturingsrapportage omdat er geen keuzes worden voorgelegd. 3. De toelichtingen in de 2e tussenrapportage zijn vaak lastig te begrijpen.	
Observaties raadsleden	
6 van de 11 respondenten vinden dat de 2e tussenrapportage een sturingsinstrument is en dat de realisatie van de plannen hier duidelijk uit blijkt.	

7.6. 3^e Tussenrapportage 2024

De 3^e tussenrapportage 2024 is de laatste tussenrapportage over het begrotingsjaar 2024. Anders dan in de 2^e tussenrapportage is dit een financiële rapportage. Deze rapportage geeft een vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024. De financiële verantwoording is gebaseerd op de stand van zaken met peildatum 16 september 2024. Op basis van de afwijkingen per deze peildatum wordt een inschatting gemaakt van het te verwachten resultaat van de jaarrekening 2024.

Onderstaand volgen de hoofdlijnen van de observaties bij de 3^e Tussenrapportage 2024 van de gemeente Roermond. In bijlage 5 zijn de observaties per onderdeel van de 3^e Tussenrapportage 2024 verder in detail uitgewerkt en weergegeven.

3e Tussenrapportage 2024	
Overzichtelijk	• De 3e tussenrapportage is overzichtelijk en duidelijk gestructureerd
Leesbaar / duidelijk	• De financiële positie is lastig leesbaar en niet geheel duidelijk
Tabellen begrijpelijk	• De tabellen zijn nagenoeg niet toegelicht hetgeen ze onbegrijpelijk maakt
Relatie met vorige fase P&C-cyclus	• Er is geen zichtbare relatie met de 2e tussenrapportage
Relatie met volgende fase P&C-cyclus	Niet van toepassing
Observaties rekenkamer	
1. De 3e tussenrapportage is een financiële rapportage welke een vooruitblik geeft van de te verwachten realisatie; 2. Het is geen sturingsinstrument mede vanwege het late tijdstip in het jaar van publikatie; 3. De toelichtingen zijn zeer lastig te begrijpen.	
Observaties raadsleden	
3 tot 5 van de 11 respondenten vinden dat de 3e tussenrapportage duidelijk weergeeft de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de plannen. 3 van de 11 vindt deze rapportage een sturingsinstrument.	

8. Conclusies

In dit hoofdstuk worden de conclusies bij de verschillende onderdelen van de P&C cyclus kort weergegeven.

Algemene conclusies

- Er is een duidelijke relatie zichtbaar tussen de beleidsdoelen (Wat gaan we doen?) zoals geformuleerd in het coalitieakkoord en de kadernota 2024 en er is een duidelijke relatie zichtbaar tussen de beleidsvoornemens in de kadernota en de programmabegroting;
- De tussenrapportages geven geen keuzes voor de raad om als sturingsinstrument te dienen;
- De teksten en financiële toelichtingen in de meeste documenten zijn vaak moeilijk te begrijpen. Dat geldt zeker voor de niet-deskundige lezer.

Specifieke conclusies

a. Naar aanleiding van de analyse van de kadernota 2024

De in de kadernota benoemde extra inzet in 2024 is niet verder concreet financieel onderbouwd waardoor er geen richting wordt gegeven aan de nader uit te werken programmabegroting;

b. Naar aanleiding van de analyse van de programmabegroting 2024

- De drie W vragen worden niet consequent genoemd en beantwoord;
- Ook zijn deze niet smart geformuleerd waardoor dit de controle op de realisatie bemoeilijkt;
- De verplichte BBV-indicatoren worden niet altijd gepresenteerd en vaak ook niet geduid;

c. Naar aanleiding van de analyse van de 1e tussenrapportage 2024

- De 1^e tussenrapportage is geen voortgangsrapportage die laat zien wat de planning was en waar de gemeente qua realisatie nu staat;

d. Naar aanleiding van de analyse van de 2e tussenrapportage 2024

- De 2^e tussenrapportage is veel meer dan de 1^e tussenrapportage een voortgangsrapportage die laat zien wat de planning was en waar de gemeente qua beleidsrealisatie nu staat;
- Het is echter geen voortgangsrapportage die laat zien waar de gemeente financieel staat qua realisatie inclusief prognose voor de rest van het jaar;

e. Naar aanleiding van de analyse van de 3e tussenrapportage 2024

- De 3^e tussenrapportage is veel minder dan de 2e tussenrapportage een voortgangsrapportage die laat zien wat de planning was en waar de gemeente qua beleidsrealisatie nu staat;
- Het is echter geen voortgangsrapportage die laat zien waar de gemeente financieel staat qua realisatie inclusief prognose voor de rest van het jaar;

9. Voorstellen

Uitgaande van de belangrijkste observaties komt de rekenkamer tot de volgende voorstellen.

Voorstel aan de raad

1. *Reserveer bij de behandeling van de tussenrapportages meer tijd in de commissie teneinde de kracht van deze instrumenten beter te benutten.*
Een belangrijk hulpmiddel daarbij is de Duisenbergmethode.

Voorstellen via de raad aan het college

1. *Evalueer de in dit onderzoek onderzochte documenten op de gedane detailbevindingen en neem de aandachtspunten mee in de toekomstige P&C documenten;*
De kern is dat de gemaakte opmerkingen in de bijlagen 1 tot en met 5 welke hebben geleid tot aandachtspunten bij de P&C documenten in de toekomst worden vermeden. Daarmee neemt de inhoudelijke kwaliteit alsmede de leesbaarheid van de komende documenten toe.
2. *Pas de P&C-gids zodanig aan dat de congruentie tussen de diverse P&C-producten wordt gewaarborgd zowel qua beleidsvoornemens als daarmee samenhangende financiële effecten;*
De verschillende P&C documenten moeten op elkaar aansluiten. Dat zal de bruikbaarheid enorm vergroten. En het biedt voor de gemeenteraad meer houvast in de kaderstellende en controlerende rol. Tevens dient de congruentie met de clusterplannen expliciet in de P&C gids te worden vermeld.
3. *Formuleer de 3-W vragen in de programmabegroting 'smarter' waardoor de controle op uitvoering beter is uit te voeren;*
Dit aspect is een terugkerende opmerking van de rekenkamer in meerdere onderzoeken. De rekenkamer ervaart dat vaak beleidsdoelen globaal en soms zelfs multi-interpretabel zijn omschreven. Vaak ontbreekt de termijn waarbinnen een bepaald doel gerealiseerd dient te zijn. Door de 3-W vragen concreter te formuleren worden ze meetbaarder en kan de raad haar controlerende functie beter uitvoeren.
4. *Richt de tussenrapportages dusdanig in zodat deze documenten ook als voortgangsrapportages te gebruiken zijn waardoor deze als sturingsinstrument meerwaarde krijgen;*
Dit is lijn met het tweede voorstel. Naast de observatie dat de huidige onderzochte documenten niet op elkaar aansluiten kan ook worden vastgesteld dat deze tussenrapportages te weinig informatie bevatten om ook de voortgang goed te monitoren.

5. *Geef meer aandacht aan de kwaliteit van de toelichtingen in de rapportages welke meer concreet en meer financieel dienen te zijn;*

Het is van belang dat de toelichtingen in de rapportages begrijpelijk zijn en in directe relatie staan tot financiële ontwikkelingen. De analyse van financiële verschillen tussen cijferopstellingen hebben voornamelijk twee richtingen. Er is een prijsverschil en/of een hoeveelheidsverschil. Door de toelichtingen ook op deze wijze in te steken kunnen de rapportages begrijpelijker worden.

6. *Breidt de tussenrapportages uit met een tabel met werkelijke lasten en baten op het rapportagemoment inclusief een prognose voor het hele jaar in vergelijking met de programmabegroting;*

Dit lijkt een open deur maar de essentie is dat de raad voor verschillende doelen taakstellende budgetten heeft bepaald in de begroting. Bij een tussenrapportage is het niet alleen van belang om te weten wat er al uitgegeven is en welk deel van het doel gerealiseerd is. Essentieel is de vraag in hoeverre het restant budget toereikend is om het totale doel te realiseren. Bij afwijkingen is het noodzakelijk dat de raad in staat wordt gesteld aanvullende besluiten te nemen op basis van alternatieve keuze's.

7. *Formuleer keuzemogelijkheden voor de raad in de tussenrapportages in geval van onder- en/of overbesteding van middelen;*

In aansluiting op het vorige voorstel zal bij (significante) afwijkingen aan de raad moeten voorgelegd in hoeverre vastgehouden wordt aan de oorspronkelijke inhoudelijke doelen (met de bijbehorend begrotingsafwijkingen als gevolg) of dat de financiële kaders de randvoorwaarden zijn.

8. *Voorzie de tussenrapportages van een managementsamenvatting op hoofdlijnen.*

De raad zit niet te wachten op uitgebreide documenten. De raad heeft baat bij doelgerichte en doeltreffende informatie. Een managementsamenvatting kan de raad duidelijk faciliteren. In die samenvatting wordt met name aandacht besteed aan voorstel 6 en 7: lopen wij inhoudelijk en financieel in de pas en welke aanvullende raadsbesluiten zijn nodig.

Bestuurlijke reactie & nawoord rekenkamer

gemeente **Roermond**

uw nummer	Rekenkamer/2025/29	Rekenkamer Roermond
uw datum	9 mei 2025	
ons nummer	30072 -2025	
onze datum	24 juni 2025	
verzonden		
inlichtingen bij cluster	D. Weerts	
doorkiesnr.	0475 - 359 999	
bijlage(n) betreffende	Bestuurlijke reactie onderzoek P&C cyclus	

Geachte mevrouw Kurt,

Bij schrijven van 9 mei 2025 (verzonden 13 mei 2025) is het onderzoek "P&C cyclus gemeente Roermond" voor bestuurlijk wederhoor voorgelegd met het verzoek uiterlijk 3 juni 2025 te reageren. Deze datum was niet haalbaar door o.a. de afrondende werkzaamheden rondom de jaarrekeningcontrole 2024 en de implementatie van het nieuwe financiële systeem. De Rekenkamer heeft nog twee weken uitstel gegeven. Aangezien in het kader van het VNG-congres 17 juni 2025 geen collegevergadering was, is de termijn van de bestuurlijke reactie met een week verlengd.

Het onderzoek van de rekenkamer betrof een onderzoek van documenten en een enquête bij de raadsleden. De ambtelijke organisatie en het bestuur zijn niet middels een interview betrokken geweest bij het onderzoek. Derhalve wordt onderstaand ook deels inhoudelijk aangegeven waar de organisatie, betreffende het P&C proces, momenteel mee bezig is. Hiermee is een deel van de actiepunten uit de voorstellen reeds opgepakt.

Medio 2024 is een aanzet gemaakt om de processen onderliggend aan de P&C documenten te verbeteren. Gestart is met een periodieke afsluiting en aanschaf van een applicatie die dit ondersteunt. Deze applicatie is ook ingezet in het jaarrekeningproces. Deze verbetering komt ook tot uiting in het accountantsverslag 2024 van Deloitte. Hierin is aangegeven dat de controle soepel is verlopen en het aantal bevindingen voortkomend uit de controle fors zijn verminderd. Daarnaast wordt in 2025 de financieel controller geworven die dit proces van financiële afsluiting binnen gemeente Roermond verder gaat optimaliseren. Dit is eveneens gelieerd aan het proces van het opstellen van de P&C documenten.

In 2024 zijn de formats van de clusterplannen aangepast en deze sluiten nu meer aan op de bestuurlijke doelstellingen vanuit het coalitieakkoord, kadernota en begroting. Deze plannen worden tweemaal per jaar integraal besproken op voortgang (beleidsmatig en financieel). Dit is een onderdeel van het proces van de totstandkoming van turap 2 en turap 3 en zorgt, samen met de reguliere

Stadhuis | Markt 31 6041 EM | Postbus 900 6040 AX Roermond | T 14 0475 | IBAN NL65 BNGH 0285 0072 03

www.roermond.nl

budgetgesprekken, voor een betere kwaliteit van deze turap's. Ook dit proces wordt in 2025 verder geoptimaliseerd.

Bovenstaande processen zorgen voor de benodigde basis om te komen tot een nog beter functionerende P&C cyclus.

Naast de processen en de werving van de financieel controller binnen het cluster financiën zijn in 2025 o.a. de concerncontroller (start 1-3) bij het cluster control en de senior financieel beheer (start 10-6) bij het cluster financiën ingevuld.

Hiermee is specifieke kwaliteit, die eerder ingehuurd werd, meer en meer geborgd binnen de eigen organisatie.

Zodra deze processen en medewerkers goed zijn aangelijnd, wordt de verdere verbetering van de P&C cyclus opgepakt. Dit zal gebeuren met het inrichten van een P&C module die het proces van opstellen van de documenten ondersteunt. Dit draagt bij aan de efficiency van het proces en de kwaliteit van de documenten.

In dat kader wordt bezien in hoeverre de voorstellen van de Rekenkamer via de raad aan ons college nog verdere aandacht behoeven zodat de raad, middels een nog beter ingerichte P&C cyclus, in de gelegenheid wordt gesteld om haar kaderstellende en controlerende rol optimaal in te vullen.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris,

J. van Putten

de burgemeester,

Y.P.W. Hooglanders

Nawoord rekenkamer

De rekenkamer heeft kennisgenomen van de bestuurlijke reactie op het rapport 'onderzoek P&C cyclus' en stelt vast dat het college op slechts een beperkt aantal onderdelen van het rapport een reactie geeft. Dit betreft met name een uiteenzetting over waar het college mee bezig is ten aanzien van het inrichten en verbeteren van het P&C proces.

De rekenkamer stelt dan ook vast dat het college het eens is met de voorstellen ten aanzien van de verbetering van de kwaliteit van de huidige documenten in het P&C proces.

De rekenkamer wenst het college veel sterkte met de procesverbeteringen in de P&C cyclus en wenst de raad veel succes met het beoordelen van de P&C documenten of deze de kaderstellende en controlerende taak van de raad goed blijven ondersteunen.

Rekenkamer Roermond.

Bijlage 1

Observaties Kadernota 2024

De rekenkamer maakt de volgende observaties bij de 3 hoofdstukken uit de Kadernota 2024.

Observaties bij ambities

- In het eerste hoofdstuk wordt een relatie gelegd met de ambities zoals geformuleerd in het coalitieakkoord. Het betreffen ambities op de volgende thema's:
 - Een stad waar je wilt leven;
 - De stad waar iedereen meedoet;
 - De stad van ontwikkeling;
 - De stad van goud, groen en blauw;
 - Een stad die klaar staat voor haar inwoners.Er is dus een duidelijke samenhang tussen coalitieakkoord en kadernota op het gebied van de geformuleerde ambities.
- De na ieder thema geformuleerde ambitie wordt afgesloten met een paragraaf '*Contouren van onze extra inzet voor 2024 en verder*'. Het is echter niet duidelijk wat bedoeld wordt met 'extra' inzet in relatie tot de 'normale' inzet.
- Wat opvalt is dat er met betrekking tot het thema 'Een stad waar je wilt leven' geen contouren voor extra inzet voor 2024 (en verder) zijn benoemd met betrekking tot het brengen van meer evenwicht tussen vraag en aanbod op de woningmarkt.
- Wat opvalt is dat met betrekking tot het thema '*De stad waar iedereen meedoet*' geen contouren voor extra inzet voor 2024 (en verder) zijn benoemd met betrekking tot het geformuleerde ambitieniveau dat niemand onder de armoedegrens mag leven.
- Wat opvalt is dat met betrekking tot het thema '*De stad van ontwikkeling*' geen contouren voor extra inzet voor 2024 (en verder) zijn benoemd met betrekking tot de ambitie om het aantal laaggeletterden en inwoners met een taalachterstand terug te dringen.
- Wat opvalt is dat met betrekking tot het thema '*De stad van goud, groen en blauw*' geen contouren voor extra inzet zijn benoemd met betrekking tot de ambitie dat de gemeentelijke organisatie in 2030 duurzaam, energiezuinig en klimaatneutraal is waarvan het college zegt dat deze ambitie pas in 2050 gerealiseerd wordt.
- De werkwijze om haar doelstellingen te realiseren is opgavengericht met een programmatische en projectmatige aanpak waarbij negen opgaven zijn geformuleerd:
 1. Een bestaanszekerheid voor al onze inwoners;
 2. Een passende woning voor iedereen;

3. Een gezond leven mogelijk maken;
4. Een veilige omgeving;
5. Een kansrijke en inclusieve samenleving;
6. Een nieuwe economie;
7. Een duurzame samenleving;
8. Transformatie van centrumgebieden;
9. Een organisatie die klaar is voor de toekomst.

Uitgaande van deze opgaven zijn de eerder gemaakte opmerkingen over het missen van extra inzet voor 2024 opvallend.

- De extra financiële inzet in 2024 om ambities te realiseren wordt geraamd op € 5.320.000. Het verdient aanbeveling om een totaaltelling in de tabel met financiële effecten van de extra inzet op te nemen.

Observaties bij financieel perspectief

- Er wordt verwezen naar een brief van 11 april 2023 van de provincie Limburg. Nergens blijkt waar dit over gaat en waarom naar deze brief verwezen wordt.
- De alinea over de Acress ontwikkelingen (na 2026) is niet te begrijpen voor een ondeskundige lezer.
- Met betrekking tot de autonome ontwikkelingen worden met betrekking tot de investeringsbudgetten bedragen aan afschrijvingen en rente benoemd en wordt verwezen naar bijlage 2 van de kadernota. In deze bijlage staan de bruto investeringen maar is geen berekening van de rente en afschrijvingen zoals benoemd in de tabel 'autonome ontwikkelingen'.
- Met betrekking tot bijlage 3 van de kadernota zijn de toelichtingen niet geheel duidelijk.
- Met betrekking tot de structurele financiële positie 2024-2027 is het vertrekpunt het meerjarig begrotingssaldo primitieve begroting 2023 en de reeds genomen besluiten vanuit de 3^e bestuursrapportage 2022 en 1^e tussenrapportage 2023. Er is geen toelichting waarom dit zo is. Logischerwijs zou je ook vanuit de prognoses 2023 kunnen starten.
- Waarom vindt er geen toets plaats of de in het verleden gemaakte berekeningen van bijgestelde begrotingssaldi aansluiten bij de werkelijk gerealiseerde saldi. Dit ter toetsing of het systeem wel betrouwbare data levert.
- Het is niet duidelijk waarom het bijgestelde begrotingssaldo per 1 mei 2023 wordt weergegeven.
- Het verdient aanbeveling een verwijzing naar concrete documenten te maken om vast te stellen waar deze vandaan komen. Met name het meerjarig saldo primitieve begroting 2023 en de moties en amendementen begroting 2023.
- De incidentele financiële positie wordt weergegeven in het verloop van de algemene reserves rekening houdend met een minimumniveau aan algemene reserves ten bedrage van € 12.4150.000. De berekeningen die leiden tot een prognose stand van de algemene reserve van € 48.889.000 in 2023 zijn niet nader toegelicht.

Observaties bij projectopdrachten

In dit hoofdstuk worden een aantal projectopdrachten uitgewerkt welke voortvloeien uit het coalitieakkoord. Het is niet duidelijk waarom voor deze projecten is gekozen. Wat opvalt is dat ze niet direct uit het coalitieakkoord af te leiden zijn.

Bijlage 2

Observaties Programmabegroting 2024

Voorwoord en inleidende beschouwing

- In de inleidende beschouwing is geen relatie te leggen tussen de in de kadernota geformuleerde thema's en speerpunten. Ook de in de kadernota genoemde extra inzet is niet af te stemmen met de speerpunten zoals genoemd in de inleidende beschouwing.
- Het totaaloverzicht van ambities en beleidsvoornemens is niet af te stemmen met de kadernota. Het is niet duidelijk hoe de investeringsbedragen geïnterpreteerd moeten worden. Tevens is de toelichting onduidelijk. Er wordt bijvoorbeeld verwezen naar dat bedragen reeds in de begroting 2023 zijn opgenomen zonder dit verder te duiden. De bedragen in de begroting 2024-2027 worden niet verder toegelicht.

Verloop financiële positie 2024

- De tabel in 2.1 is niet duidelijk leesbaar. Ook ontbreekt een toelichting op de bedragen waardoor de lezer geen goede indruk krijgt van de cijfers.
- De tabel in 2.2. is niet te begrijpen zonder enige toelichting. Ook ontbreekt een relatie met de kadernota.
- De tabel in 2.3. is eveneens niet te begrijpen zonder nadere toelichting op de incidentele baten en lasten.

Programmabegroting

- Bij Programma 0 'Bestuur' is de relatie tussen het strategisch doelprogramma en de kadernota niet vast te stellen. Tevens ontbreken de verplichte BBV-indicatoren bij dit programma. Ook het antwoord op 1 van de 3 *W vragen* namelijk 'wat gaat het kosten' ontbreekt bij 0.1 en 0.2.
- De toelichting bij 0.3 tot en met 0.9 inclusief cijferopstelling is lastig te begrijpen.
- Bij Programma 1 'Veiligheid' is geen zichtbare relatie tussen het strategisch doelprogramma en de kadernota. De doelstellingen zijn weinig smart geformuleerd. De kosten van het programma worden in totalen weergegeven hetgeen weinig transparant is en de relatie met de activiteiten in dit programma zijn niet te leggen.
- Ook bij Programma 2 'Verkeer, vervoer en waterstaat' is de relatie met de kadernota voor wat betreft het strategisch doelprogramma niet zichtbaar te maken. Verder valt op dat een tweetal beleidskaders uit 2017 komen en de vraag opwerpt of deze nog wel actueel zijn in het huidige tijdsbeeld. De doelstellingen zijn niet smart geformuleerd waardoor controle op

de uitvoering bemoeilijkt wordt. Ook de zaken die onder 'wat levert het op' worden genoemd zijn algemeen en weinig smart en meetbaar geformuleerd. Ook hier zijn de kosten in totaliteit weergegeven zonder onderverdeling naar taakveld hetgeen weinig transparant is en waardoor het de controle op de uitvoering bemoeilijkt.

- Bij Programma 3 'Economie' is het strategisch doel programma algemeen geformuleerd en is er geen zichtbare relatie met de kadernota. Ook hier zijn beleidskaders uit 2017 genoemd. De doelstellingen van dit programma zijn in het algemeen niet smart geformuleerd en dus lastig toetsbaar. Ook hier zijn de kosten in totaliteit weergegeven hetgeen weinig transparant en controleerbaar is.
- Bij Programma 4 'Onderwijs' zijn de volgende zaken die opvallen:
 - ook hier geen duidelijk zichtbare relatie met de kadernota;
 - doelstelling algemeen en niet smart geformuleerd waardoor deze niet controleerbaar zijn;
 - kosten niet transparant weergegeven.
- Bij programma 5 tot en met 8 gelden dezelfde opmerkingen als hiervoor.
- De verplichte BBV- indicatoren staan samengevat aan het einde van de programma's. Er ontbreekt ook hier een toelichting waarom deze staan opgenomen en hoe deze te interpreteren zijn. Ze staan niet per programma weergegeven waardoor het lastig is voor de lezer om ze te interpreteren in relatie tot de overige teksten van het programma.

Paragrafen

- Met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen dient de gemeente conform het BBV extracomptabel een berekening te geven over de mate van kostendekkendheid. De berekening zelf hoeft niet in deze paragraaf te worden opgenomen wel dient worden toegelicht dat deze op consistente wijze heeft plaatsgevonden en welke beleidskeuzes hieraan ten grondslag liggen. Wat opvalt is dat wel wordt toegelicht wat volgens het BBV verplicht is om toe te lichten maar dat deze toelichting ontbreekt.
- De basis voor de paragraaf weerstandsvermogen ligt opgesloten in de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen uit 2012. Een actualisatie van de nota is in voorbereiding en is in december 2023 door de raad vastgesteld.
- Met betrekking tot de risico's wordt de kans dat deze zich voordoen geclassificeerd in hoog, midden en laag. Uit het overzicht is niet af te leiden hoe de risico's zijn ingeschat. Waarop de omrekenfactor 1,4 is gebaseerd blijkt ook nergens uit. De toelichting op de risico's is lastig te begrijpen. Zo is de financiële impact van een calamiteit op € 250.000 geraamd en wordt maar € 88.000 meegenomen in de tabel.
- In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden in de financiële tabellen totaalstellingen weergegeven en geen opsomming van welke kosten bij welke genoemde objecten horen. Dit is weinig transparant.
- De paragraaf 'Bedrijfsvoering' is wel heel erg algemeen geformuleerd en geeft weinig tot geen inzicht wat nu precies wordt bedoeld en waar zich problemen voordoen die worden opgelost met welke concrete actiepunten.
- Het is onduidelijk hoe de tekorten van Westrom in de paragraaf weerstandsvermogen zijn

verwerkt.

- Het is onduidelijk hoe de relatie is tussen het risico van ad € 100.000 van ICT NML in het weerstandsvermogen en de toelichtende paragraaf verbonden partijen waar niets wordt vermeld over dit risico behalve dat het minimaal is.
- De gemeente Roermond staat voor € 637.838 borg voor OML BV. Het is onduidelijk waarom dit niet is meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.
- De risico's samenhangend met Groen & Doen Roermond BV zijn niet meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Financiële begroting

- In tabel 5.2.1 staan de geraamde baten en lasten per programma.
- In tabel 5.2.2. staan de geraamde baten en lasten per taakveld.
- Wat opvalt is dat de geraamde totaal lasten en baten van programma 0 niet aansluiten met de totaalsommen van de lasten en baten per taakveld en dat de reden waarom dit is niet wordt toegelicht.
- Wat opvalt is dat positieve resultaten nu negatief gepresenteerd worden in tegenstelling tot pagina 15.
- De tabel 5.2.2. staat nu los van de toelichtingen per taakveld in de programma's. De cijfers in de tabel zijn nu niet meer direct aan te sluiten met de toelichtingen in de programma's.
- Waar tabel 5.2.1 een positief resultaat van € 1.042.000 laat zien laat de som van de taakvelden een resultaat van € 0 zien.
- In tabel 5.2.3 is programma 0 niet aan te sluiten. Ook hier worden positieve resultaten negatief gepresenteerd en omgekeerd.
- Tabel 5.2.4 is een specificatie van de bedragen gepresenteerd op pagina 18. Verwijzing ontbreekt. Er zit een fout in de telling baten 2025.
- Tabel 5.3.1 zou met een korte toelichting begrijpelijker worden.
- Tabel 5.3.2 eveneens.
- De investeringsbedragen op pagina 7 sluiten niet aan met tabel 5.3.3.
- Tabel 5.3.5. exploitatieregel Roerdelta Fase 2 klopt niet in telling.
- In tabel 6.3.6 worden de mutaties van de algemene reserves en bestemmingsreserves gepresenteerd. Wat opvalt is dat de meeste bestemmingsreserves in de komende jaren nagenoeg niet muteren. Dat werpt de vraag op of deze nog wel 'bestemd' moeten zijn.
- Beginstand tabel 5.3.8 is onjuist.
- De toelichting bij bovenstaande tabellen kan significant verbeterd worden zodat deze cijferopstellingen ook geduid kunnen worden.

Bijlage 3

Observaties 1e Tussenrapportage 2024

Inleiding

- De 1e tussenrapportage 2024 bevat met name technische begrotingswijzigingen om eventuele onrechtmatigheden in de jaarverantwoording 2024 te voorkomen. Zo worden er met name budgettair neutrale wijzigingen voorgelegd voor lasten en baten binnen programma's. De 1^e tussenrapportage bevat dus nog geen vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen over het gehele jaar 2024 met als argument dat het daar nog te vroeg voor is. Inherent aan een tussenrapportage is dat de stand van zaken op dat moment wordt weergegeven. Het argument dat het te vroeg zou zijn is eigenlijk geen argument dat geen recht doet aan de waarde van een tussenrapportage. Immers in deze tussenrapportage kan financieel zichtbaar gemaakt worden dat met de kennis van dat moment op basis van de werkelijke cijfers over de eerste 2 maanden en rekening houdend met verwachtingen van de komende 10 maanden de resultaten conform begroting zich zullen ontwikkelen. Dit kan zowel in tekst als in tabelvorm worden weergegeven. Nu kan de raad niets controleren en wordt de raad beperkt in haar controlerende taken en verliest de 1^e tussenrapportage haar waarde.
- Er wordt in de 1e tussenrapportage tevens niets gezegd over de vorm waarin de tussentijdse resultaten worden gerapporteerd.

Financiële positie

- De tabellen in de aanbiedingsbrief bij de 1^e tussenrapportage met betrekking tot het meerjarig begrotingssaldo na 1e tussenrapportage en de prognose stand van de algemene reserve na 1^e tussenrapportage worden niet toegelicht en zijn daarom moeilijk te begrijpen voor een niet-deskundige lezer.
- In de 1^e tussenrapportage 2024 wordt een projectenrapportage cluster Projecten Omgeving (PO) opgenomen. Er wordt niet toegelicht hoe de relatie is van deze projectenrapportage met de kadernota en programmabegroting.
- Er wordt melding gemaakt dat de projectenrapportage een momentopname is hetgeen juist is en de stand van zaken op dat moment weergeeft. Evenzo zou dit dus voor de financiële resultaten kunnen gelden.
- De raad wordt voorgesteld om na de 1e tussenrapportage akkoord te gaan met een negatief begrotingssaldo terwijl eerder werd gemeld dat de begrotingsaanpassingen budgettair neutraal zouden zijn. Toelichting ontbreekt.

Bijstellingen per programma

- De 1e tussenrapportage 2024 gaat met name in op de bijstellingen per programma.
- De toelichting op de neutrale mutaties bij programma 0 is niet te volgen.
- De toelichting op de wijziging van het investeringsbudget is eveneens niet te volgen.
- Er is geen toelichting hoe het mogelijk is dat acute herstelwerkzaamheden voor de liften/roltrappen aan de tunnelpassage N280 (programma 2) zijn vergeten in de begroting.
- Het is niet duidelijk waarom neutrale mutaties die voor 2024 gelden bij programma 2 ook meegenomen worden in 2025-2027 terwijl dit bij programma 3 niet het geval is.
- De toelichting bij de neutrale mutaties programma 3 is niet te volgen.
- De mutaties bij 4.2 zijn naar 2024 verantwoord. In latere jaren is geen correctie opgenomen.
- De toelichting bij programma 6 is niet te begrijpen en geeft geen analyse van de afwijking in de begroting.
- De toelichting bij 6.1 – 6.7 gaat niet waar het over zou moeten gaan. Immers er is iets verkeerd gerubriceerd en dat wordt niet toegelicht anders dan een 'budgetneutrale wijziging'.
- Idem bij programma 8.

Bijlagen

- In bijlage 2 wordt naar aanleiding van de decembercirculaire 2023 een verschil van € 680.543 ten laste van de begroting gebracht. Iedere verdere toelichting ontbreekt.
- In bijlage 3 vindt een voortgangsrapportage plaats van de projecten cluster projecten omgeving. Hoe deze rapportage zich verhoudt tot de kadernota en programmabegroting blijkt nergens uit. De voortgang wordt middels kleur (groen is geen afwijkingen, oranje is behoeft aandacht, rood is project kent afwijkingen) weergegeven. De methode van voortgangsbewaking is op zich prima behalve dat de financiële stand van de projecten niet wordt meegenomen.

Bijlage 4

Observaties 2^e Tussenrapportage 2024

Inleiding en leeswijzer

- De 2^e tussenrapportage omvat 139 pagina's in tegenstelling tot de 1^e tussenrapportage welke 39 pagina's omvat;
- In het eerste deel van de tussenrapportage wordt de financiële positie gepresenteerd met een analyse op hoofdlijnen;
- In het tweede deel van de tussenrapportage worden per programma de volgende onderdelen toegelicht:
 - Speerpunten – inhoudelijke toelichting per programma
 - Toelichting op de budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024
 - Financiële mutaties 2e tussenrapportage 2024
 - Toelichting op de beleidsvoornemens en ambities uit de begroting 2024
- De inhoudelijke toelichting per programma wordt met de volgende kleurindicaties weergegeven; groen (speerpunt is of wordt volledig gerealiseerd), oranje (speerpunt wordt gedeeltelijk gerealiseerd of verloopt niet volgens planning), rood (speerpunt wordt niet gerealiseerd).

Financiële positie

- De actuele financiële positie wordt in tabelvorm weergegeven en tevens wordt aangegeven wat het begrotingssaldo 2024 voor de 2^e tussenrapportage is. Er wordt verwezen naar besluitvorming die leidt tot aanpassing van het begrotingssaldo van de primitieve begroting 2024. Inhoudelijk worden er geen toelichtingen gegeven.
- In de paragraaf 'bijstelling rekeningresultaat 2024' worden de financiële afwijkingen op programmaniveau weergegeven. Het gepresenteerde saldo is een prognose voor het begrotingsjaar 2024 per 1 juli 2024. Het is niet mogelijk om te toetsen in hoeverre de werkelijke baten en lasten per programma in lijn liggen met de begroting. Dit in tegenstelling tot de beleidsvoornemens die wel op voortgang kunnen worden gemonitord.
- De mutaties naar aanleiding van de meicirculaire 2024 zijn nagenoeg niet inhoudelijk toegelicht.

Ontwikkelingen per programma

- De inhoudelijke toelichtingen per programma worden qua status in kleur aangegeven zoals eerder vermeld. De speerpunten, die afgeleid zijn uit de programmabegroting, zijn vaak

weinig smart geformuleerd waardoor het moeilijk is de status te toetsen. Ook de toelichting biedt dan weinig houvast.

- Wanneer een speerpunt de status oranje of rood heeft is het vaak niet duidelijk welke maatregelen worden genomen om naar groen te komen.
- De toelichting op de budgetoverhevelingen 3^e tussenrapportage 2023 is kwalitatief. Het ontbreekt aan een financiële toelichting.
- De toelichtingen op de mutaties 2^e tussenrapportage 2024 zijn vaak niet te volgen. Zo zijn de bestuurskosten hoger vanwege de groei van het aantal inwoners. Ook is er vaak geen relatie te leggen tussen de financiële effecten groter dan € 50.000 en de toelichting dienaangaande.
- De budgettair neutrale mutaties per programma zijn in de toelichting per programma niet budgettair neutraal. Wel over alle programma's heen. Een toelichting dienaangaande ontbreekt.
- De toelichting op de ambities en beleidsvoornemens begroting 2024 is wederom met een statuskleur aangegeven. Het ontbreekt aan een financiële status ten opzichte van de in de programmabegroting gepresenteerde investeringsbedragen.

Bijlagen

- In de 2^e projectenrapportage 2024 wordt eveneens middels kleur de status aangegeven van de projecten. De kleur komt tot stand op basis van de GROTIK analyse. GROTIK staat voor Geld, Risicomanagement, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit. Indien een van deze indicatoren een afwijkende kleur heeft, heeft dit effect op de gepresenteerde totaal indicator en komt dat terug in de toelichting.
- Bij de projecten wordt de status aangegeven maar niet een indicatie qua realisatie. Indien er een verwachte einddatum wordt toegelicht kan daarop gestuurd worden. Vorenstaande kan ook in de projectplanning expliciet worden meegenomen.
- In bijlage 2 is de rapportage Kiezen voor Kansen opgenomen. Het ontbreekt aan een toelichting hoe deze rapportage geduid moet worden. De financiële prognose laat zien of er meer lasten c.q. minder baten zijn. Waar is de oorspronkelijke begroting dienaangaande?
- Waarom sluiten de in bijlage 3 opgenomen begrotingswijzigingen financiële afwijkingen op € 0. Impliceert dit budgetneutraal?
- Waarom sluit in bijlage 4 'begrotingswijziging budgettair neutrale mutaties' met een saldo van € 2.116.363 negatief?
- Bijlage 5 'begrotingswijziging neutrale mutaties met betrekking tot loonkosten' sluit met een saldo van € 0.
- Bijlage 6 'begrotingswijziging investeringen is niet duidelijk vanwege het ontbreken van enige toelichting.
- Bijlage 7 'begrotingswijziging meicirculaire 2024 ' is niet te begrijpen vanwege het ontbreken van een toelichting.
- Bijlage 8 overzicht vrijval reserves is een cijferopstelling zonder toelichting.

Bijlage 5

Observaties 3^e Tussenrapportage 2024

Inleiding en leeswijzer

- De 3^e tussenrapportage omvat 140 pagina's. Evenveel als de 2^e tussenrapportage;
- De 3^e tussenrapportage is de laatste rapportage over het begrotingsjaar 2024. Anders dan de 2^e tussenrapportage is dit een financiële rapportage. Deze rapportage geeft een vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024; Peildatum van deze rapportage is 16 september.
- In het eerste deel van de tussenrapportage wordt de financiële positie gepresenteerd met een analyse op hoofdlijnen;
- In het tweede deel van de tussenrapportage worden per programma de financiële bijstellingen toegelicht;
- De inhoudelijke toelichting per programma wordt met de volgende kleurindicaties weergegeven; groen (speerpunt is of wordt volledig gerealiseerd), oranje (speerpunt wordt gedeeltelijk gerealiseerd of verloopt niet volgens planning), rood (speerpunt wordt niet gerealiseerd).

Financiële positie

- De actuele financiële positie wordt in tabelvorm weergegeven en tevens wordt aangegeven wat het begrotingssaldo 2024 voor de 3^e tussenrapportage is. Er wordt verwezen naar besluitvorming die leidt tot aanpassing van het begrotingssaldo van de primitieve begroting 2024. Inhoudelijk worden er geen toelichtingen gegeven.
- In de paragraaf 'bijstelling rekeningresultaat 2024' worden de financiële afwijkingen op programmaniveau weergegeven. Het gepresenteerde saldo is een prognose voor het begrotingsjaar 2024 per 16 september 2024. Het is niet mogelijk om te toetsen in hoeverre de werkelijke baten en lasten per programma in lijn liggen met de begroting. Dit in tegenstelling tot de beleidsvoornemens die wel op voortgang kunnen worden gemonitord.
- De mutaties naar aanleiding van de septembercircularisatie 2024 zijn nagenoeg niet inhoudelijk toegelicht.
- De tabel is voor een niet-deskundige lezer nauwelijks te begrijpen. Ook de tekstuele toelichting is lastig te begrijpen.
- De vele verwijzingen in dit hoofdstuk maken deze paragraaf niet zelfstandig leesbaar.

Ontwikkelingen per programma

- De inhoudelijke toelichtingen per programma worden qua status in kleur aangegeven zoals eerder vermeld. De status van de speerpunten uit de 2^e tussenrapportage worden nu niet in kleur weergegeven maar nu wordt de status van de ambities en beleidsvoornemens 2024 in kleur weergegeven. In hoeverre dit aansluit op de 2^e tussenrapportage blijkt niet. Ook de toelichting biedt dan weinig houvast.
- Wanneer een ambitie cq beleidsvoornemen de status oranje of rood heeft is het vaak niet duidelijk welke maatregelen worden genomen om naar groen te komen.
- De toelichting op de budgetoverhevelingen 3^e tussenrapportage 2023 is kwalitatief. Het ontbreekt aan een financiële toelichting.
- De toelichtingen op de mutaties 3^e tussenrapportage 2024 zijn vaak niet te volgen. Er is vaak geen relatie te leggen tussen de financiële effecten groter dan € 50.000 en de toelichting dienaangaande.
- De budgettair neutrale mutaties per programma zijn in de toelichting per programma niet budgettair neutraal. Wel over alle programma's heen. Een toelichting dienaangaande ontbreekt.
- De toelichting op de ambities en beleidsvoornemens begroting 2024 is wederom met een statuskleur aangegeven. Het ontbreekt aan een financiële status ten opzichte van de de programmabegroting gepresenteerde investeringsbedragen. Wat opvalt is dat er weinig ambities geheel niet zijn gerealiseerd.
- De paragraaf resultaatbestemming jaarrekening 2023 is voor een niet deskundige lezer niet te begrijpen. Inleidend hoofdstuk met toelichting kan zeer helpen. Ook toelichtingen zijn vaak onbegrijpelijk.
- De paragraaf budgetoverhevelingen jaarrekening 2023 is eveneens niet te begrijpen.

Bijlagen

- In de 3^e projectenrapportage 2024 wordt eveneens middels kleur de status aangegeven van de projecten. De kleur komt tot stand op basis van de GROTİK analyse. GROTİK staat voor Geld, Risicomanagement, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit. Indien een van deze indicatoren een afwijkende kleur heeft, heeft dit effect op de gepresenteerde totaal indicator en komt dat terug in de toelichting.
- Bij de projecten wordt de status aangegeven maar niet een indicatie qua realisatie. Indien er een verwachte einddatum wordt toegelicht kan daarop gestuurd worden. Vorenstaande kan ook in de projectplanning expliciet worden meegenomen.
- In bijlage 2 is de rapportage Kiezen voor Kansen opgenomen. Het ontbreekt aan een toelichting hoe deze rapportage geduid moet worden. De financiële prognose laat zien of er meer lasten c.q. minder baten zijn. Waar is de oorspronkelijke begroting dienaangaande van afgeleid in de programmabegroting?
- Waarom sluiten de in bijlage 3 opgenomen begrotingswijzigingen financiële afwijkingen op € 0. Impliceert dit budget neutraal?
- Tabellen zijn niet toegelicht en zeer lastig te duiden in relatie tot overige financiële tabellen.

- Bijlage 5 'begrotingswijziging septembercirculaire 2024' is niet te begrijpen vanwege het ontbreken van een toelichting.
- Bijlage 6 is een cijferopstelling zonder toelichting.

Bijlage 6 Enquête

Het beeld dat de raadsleden zelf hebben van de verschillende P&C-documenten is van essentieel belang. Daarom is een digitale enquête uitgezet. Kern was een aantal stellingen. Per stelling kon men aangeven wat men van de stelling vond: Helemaal oneens, oneens, neutraal, mee eens, helemaal mee eens. Daarnaast was er per stelling de mogelijkheid om een nadere toelichting op de keuze toe te voegen.

Algemene vragen

Door middel van de raadsinformatiebrief d.d. 5 december 2023 zijn alle leden van de gemeenteraad geïnformeerd over de Planning & Control (P&C) gids en de jaarplanning 2024. In de P&C gids zijn het doel, de inhoud en de kaders per P&C document opgenomen. De jaarplanning geeft inzicht in de planning over het jaar 2024.

Algemeen 1 Kaderstellen en controleren

Twee belangrijke rollen van de gemeenteraad. Bij een goede kaderstelling is de controlerende rol makkelijker in te vullen.

Ik vind dat de documenten in de P&C-cyclus mij goed ondersteunen om die twee rollen goed uit de verf te laten komen.

Algemeen 2 Documenten sluiten goed op elkaar aan

De P&C-cyclus begint met de Kadernota. Heel belangrijk is uiteraard de begroting en de terugblik is met de jaarrekening.

Ik vind dat de documenten in de P&C-cyclus goed op elkaar aansluiten waardoor ik het beleid en de uitvoering daarvan goed kan volgen.

Algemeen 3 De 3-W-vragen

Essentieel is het stellen van de 3-W-vragen: *Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten? Met als afronding natuurlijk: Wanneer willen wij het beoogde effect bereikt hebben/het resultaat zien?*

Ik vind dat de documenten in de P&C-cyclus voldoende inzicht geven in de 3-W-vragen.

Algemeen 4 Helder en duidelijk

Ik vind dat de **teksten** in de P&C-cyclus overzichtelijk, duidelijk en goed leesbaar zijn.

Algemeen 5 Financiële gegevens begrijpelijk

Ik vind dat de **financiële informatie** in de P&C-cyclus overzichtelijk, duidelijk en goed leesbaar zijn.

Vragen met betrekking tot de kadernota 2024

De kadernota is een belangrijk document in de gemeentelijke besluitvorming. Het biedt een overzicht van de beleidsplannen en financiële kaders voor de komende jaren. De volgende punten zijn onder meer van belang bij het opstellen of bespreken van een kadernota: Welke beleidsdoelen worden nagestreefd, hoe ziet de financiële ruimte eruit en hoe betrekken wij stakeholders bij de voorbereiding. Uiteraard moet er een doorkijk zijn naar de wijze waarop later de evaluatie en de verantwoording wordt opgesteld.

Kadernota 2024 vraag 1

Ik vind dat de kadernota 2024 de **beleidsdoelen** duidelijk weergeeft.

Kadernota 2024 vraag 2

Ik vind dat de kadernota 2024 de **financiële kaders** van de voorgenomen beleidsdoelen duidelijk weergeeft.

Kadernota 2024 vraag 3

Ik vind dat de kadernota 2024 goed is opgebouwd en dat zowel de teksten als de financiële gegevens goed leesbaar zijn.

Vragen met betrekking tot de programmabegroting 2024

De begroting wordt in programma's ingedeeld. De gemeenteraad stelt de indeling vast. Het doel hiervan is dat de raad zo beter inzicht kan krijgen wat relevant is in de eigen gemeente. Ieder programma kent de beantwoording van de 3-W-vragen: *Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten?*

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het sinds de begroting 2017 het verplicht landelijke indicatoren op te nemen. Het doel hiervan is dat het mogelijk wordt te vergelijken met andere gemeenten.

De beleidsbegroting bevat behalve de programma's ook ten minste de zeven verplichte paragrafen. Deze paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting.

Programmabegroting 2024 vraag 1

Ik vind dat de **beleidsdoelen** in de programmabegroting 2024 gemakkelijk te begrijpen zijn en helder tekstueel zijn geformuleerd.

Programmabegroting 2024 vraag 2

Ik vind dat uit programmabegroting 2024 duidelijk blijkt dat de beleidsdoelen een bijdrage leveren aan **het realiseren van beoogde maatschappelijke effecten**.

Programmabegroting 2024 vraag 3

Ik vind dat uit de programmabegroting 2024 duidelijk blijkt hoe de beleidsdoelen over een **periode van 4 jaren worden gerealiseerd met jaarlijkse tussendoelen**.

Vragen met betrekking tot de 1e tussenrapportage 2024

De 1e tussenrapportage 2024 bevat met name technische begrotingswijzigingen om eventuele onrechtmatigheden in de jaarverantwoording 2024 te voorkomen. Zo worden er met name budgettair neutrale wijzigingen voorgelegd voor lasten en baten binnen programma's. De 1e tussenrapportage bevat dus nog geen vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen over het gehele jaar 2024 met als argument dat het daar nog te vroeg voor is.

1e tussenrapportage 2024 vraag 1

Ik vind dat uit de 1^e tussenrapportage duidelijk blijkt wat de planning was met betrekking tot de **beleidsdoelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

1e tussenrapportage 2024 vraag 2

Ik vind dat uit de 1e tussenrapportage duidelijk blijkt wat de planning was met betrekking tot de **financiële doelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

1e tussenrapportage 2024 vraag 3

Ik vind dat de 1e tussenrapportage een instrument van de raad is om **bij te sturen in de uitvoering van het beleid**.

Vragen met betrekking tot de 2^e tussenrapportage 2024

In het eerste deel van de 2^e tussenrapportage wordt de financiële positie gepresenteerd met een analyse op hoofdlijnen. In het tweede deel van de 2^e tussenrapportage worden per programma de volgende onderdelen toegelicht:

- Speerpunten – inhoudelijke toelichting per programma
 - Toelichting op de budgetoverhevelingen van 2023 naar 2024
 - Financiële mutaties 2^e tussenrapportage 2024
 - Toelichting op de beleidsvoornemens en ambities uit de begroting 2024
- De inhoudelijke voortgang per programma/speerpunt wordt met een 'stoplichtschema' weergegeven: groen (is of wordt volledig gerealiseerd), oranje (wordt gedeeltelijk gerealiseerd of verloopt niet volgens planning), rood (wordt niet gerealiseerd).

2^e tussenrapportage 2024 vraag 1

Ik vind dat de 2^e tussenrapportage duidelijk aangeeft wat de planning was met betrekking tot de **beleidsdoelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

2^e tussenrapportage 2024 vraag 2

Ik vind dat uit de 2^e tussenrapportage duidelijk blijkt wat de planning was met betrekking tot de **financiële doelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

2^e tussenrapportage 2024 vraag 3

Ik vind dat de 2^e tussenrapportage een instrument van de raad is om **bij te sturen in de uitvoering van het beleid**.

Vragen met betrekking tot de 3^e tussenrapportage 2024

De 3^e tussenrapportage 2024 is de laatste tussenrapportage over het begrotingsjaar 2024. Anders dan in de 2^e tussenrapportage is dit een financiële rapportage. Deze rapportage geeft een vooruitblik van de te verwachten realisatie en afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024. De financiële verantwoording is gebaseerd op de stand van zaken met peildatum 16 september 2024. Op basis van de afwijkingen per deze peildatum wordt een inschatting gemaakt van het te verwachten resultaat van de jaarrekening 2024.

3^e tussenrapportage 2024 vraag 1

Ik vind dat de 3^e tussenrapportage duidelijk aangeeft wat de planning was met betrekking tot de **beleidsdoelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

3^e tussenrapportage 2024 vraag 2

Ik vind dat uit de 3^e tussenrapportage duidelijk blijkt wat de planning was met betrekking tot de **financiële doelen** en waar de gemeente qua realisatie nu staat.

3^e tussenrapportage 2024 vraag 3

Ik vind dat de 3^e tussenrapportage een instrument van de raad is om **bij te sturen in de uitvoering van het beleid**.

rekenkamer
roermond